

Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
Кафедра музичної медієвістики та україністики

”ПОГОДЖУЮ”

Гарант освітньо-професійної програми,
декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

”ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
та навчальної роботи, професор

М. КУШНІР

25 червня 2021 року

”ПОГОДЖУЮ”

Декан факультету музикознавства,
композиції, вокалу та диригування, доцент

Я. ОЛЕКСІВ

25 червня 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

„ІСТОРІЯ ЛІТУРГІЙНОГО СПІВУ”

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Освітньо-професійна програма	Музичне мистецтво
Профілізація	Всі профілізації
Статус	Вибіркова компонента циклу дисциплін для отримання додаткової кваліфікації «Регент» (ВК 3.4.2)
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік (5), екзамен (6)
Термін викладання	5-6 семестри
Факультет	Всі факультети
Форма навчання	денна

Робоча програма навчальної дисципліни „Історія літургійного співу” з галузі знань 02 Культура і мистецтво зі спеціальності 025 Музичне мистецтво оновлена відповідно до освітньо-професійної програми «Музичне мистецтво» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, затвердженої Вченою Радою ЛНМА імені М. В. Лисенка «26» травня 2021 року (Протокол № 1)

Розробник:

ТЕСЛЯ Тетяна Миколаївна – старший викладач кафедри музичної медієвістики та україністики, кандидат мистецтвознавства

Робоча програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри *Музичної медієвістики та україністики* «22» червня 2021 р., протокол № 7

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Підготовка високопрофесійних фахівців, які володіють навичками дослідницької, творчої та педагогічної діяльності у сфері сакральної музики.

Основним завданням дисципліни є ознайомлення студентів з історичними періодами візантійської та західної літургійної музичної культури, її визначними представниками та етапними працями в історії сакрального мистецтва. Важливим завданням курсу є освоєння методів праці з рукописними музичними пам'ятками XVI-XVIII ст. та представлення сучасних досліджень в галузі історії української літургійної музики.

2. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКИМИ ПОВИНЕН ОВОЛОДІТИ ЗДОБУВАЧ

2.1 Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК 1	Здатність до спілкування державною мовою як усно, так і письмово
ЗК 2	Здатність розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК 3	Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
ЗК 4	Здатність до розв'язання проблем.
ЗК 5	Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
ЗК 6	Здатність до міжособистісної взаємодії.
ЗК 7	Здатність до критики та самокритики.
ЗК 8	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК 9	Здатність до шанобливого й дбайливого ставлення до історичної спадщини і культурних традицій.
ЗК 10	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
ЗК 11	Здатність володіти іноземною мовою.
ЗК 12	Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК 13	Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.
ЗК 14	Здатність до використання інформаційних і комунікаційних технологій.
ЗК 15	Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК 17	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
2.2 Спеціальні (фахові) компетентності (СК)	
СК 1	Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.
СК 3	Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.
СК 4	Здатність використовувати знання про основні закономірності й сучасні досягнення

	у теорії, історії та методології музичного мистецтва.
СК 6	Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.
СК 7	Здатність володіти науково-аналітичним апаратом та використовувати професійні знання у практичній діяльності.
СК 8	Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.
СК 9	Здатність застосовувати базові знання провідних музично-теоретичних систем та концепцій.
СК 10	Здатність оперувати професійною термінологією.
СК 11	Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.
СК 12	Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.
СК 13	Здатність демонструвати базові навички ділових комунікацій.
СК 14	Здатність здійснювати редакторську та лекторську діяльність в сфері музичного мистецтва.
СК 15	Здатність використовувати засоби масової інформації для просвітництва, популяризації та пропаганди досягнень музичної культури.
СК 16	Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні технології музикознавчої, виконавської, композиторської, диригентської, педагогічної діяльності.
СК 17	Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

3. ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

РН 6	Демонструвати спроможність до самостійного дослідження наукової проблеми в галузі музичного мистецтва та написання роботи відповідно до вимог, готовність дискутувати і аргументувати власну позицію.
РН 7	Володіти методами опрацювання музикознавчої літератури, узагальнення та аналізу музичного матеріалу, принципами формування наукової теми та розуміння подальших перспектив розвитку даної проблематики в різних дослідницьких жанрах.
РН 8	Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.
РН 9	Застосовувати теоретичні знання та навички в редакторській / та лекторській практичній діяльності.
РН 10	Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.
РН 11	Вміти здійснювати педагогічну діяльність.
РН 13	Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.
РН 14	Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

4. РОЗПОДІЛ ДИСЦИПЛІНИ ЗА СЕМЕСТРАМИ, ГОДИНАМИ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

НАЗВА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	Розподіл за семестрами			Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					Розподіл аудиторних годин за курсами і семестрами								
	Екзамени	Заліки	Атестаційні		Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	I курс	II курс		III курс		IV курс			
						Всього	у тому числі:			С е м е с т р и								
	лекційні	індиві	практи		1 2 3 4 5 6 7 8													
					Кількість тижнів в семестрі													
									1	1	1	15	1	15	15	15		
								5	5	5		5						
Історія літургійного співу	6	5		4	120	60	60			60					2	2		

Розподіл годин та кредитів по курсах та семестрах

КУРС	СЕМЕСТРИ	Кількість кредитів ECTS	Кількість годин					
			Загальний обсяг	Аудиторних			Самостійна робота	
				Всього	у тому числі:			
					лекційні	індивідуал		практичні
III		4	120	60	60			60
	5	2	60	30	30			30
	6	2	60	30	30			30

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5 семестр

	Модуль 1. Основні етапи розвитку візантійської музики	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Розвиток візантійського обряду. Джерела. Бібліографія.	
Тема 1	Предмет. Проблематика.	2
Тема 2	Літургійні основи візантійської церковної музики. Музична теорія у Візантії.	2
Тема 3	Візантійська гімнографія. Перший період розвитку візантійської гімнографії (I-V ст.).	2
Тема 4	Другий період розвитку візантійської гімнографії (V-VII ст.).	2
Тема 5	Третій період розвитку візантійської гімнографії (VII-XI ст.).	2
Тема 6	Четвертий період розвитку візантійської гімнографії (XI ст.- до наших днів). Головні принципи побудови та ознаки візантійської гімнографії.	4
	Змістовий модуль 2. Візантійська сакральна монодія у рукописних та друківаних збірниках	
Тема 1	Формування та еволюція нотованих кодексів візантійської музики. Основні засади палеографії. Методи аналізу давніх рукописів.	2
Тема 2	Візантійська система літочислення та датування рукописів. Грецькі літери давніх рукописів.	2
Тема 3	Семіографії доіконоборчого періоду. Екфонетична семіографія.	2
Тема 4	Палеовізантійська семіографія. Середньовізантійська семіографія.	2
Тема 5	Епоха калофонії. Особливості нотопису калофонічних піснеспівів.	4
Тема 6	Осмогласся: історія, теорія, богословське значення.	4
	Всього годин	30

Самостійна робота
5 семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Старозавітні джерела християнської літургійної музики.	4
2.	Поетика і музична стилістика кондаків.	4
3.	Сирійський елемент у візантійській церковній музиці.	3
4.	Вірменський церковний спів.	3
	Поточний контроль	2
5.	Церковний спів Грузинської Церкви.	4
6.	Творчість Андрея Критського. Великий покаянний канон.	5
	Гомілії Отців Церкви та їх відображення в гимнографії.	2
7	Підсумковий контроль (залік)	3
	Всього годин	30

6 семестр

Модуль 2.		
Григоріанський хорал в історичному розвитку		
Змістовий модуль 1.		
Витоки Західної монодії.		
Тема 1	Ладова основа латинських піснеспівів.	2
Тема 2	Ритмічна інтерпретація григоріанського хоралу.	2
Тема 3	Жанри і форми західної монодії.	2
Тема 4	Ordinarium Missae (Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus, Agnus Dei).	2
Тема 5	Proprium Missae: gradual, alleluia, offertorium, communio, tractus.	4
Тема 6	Секвенції та тропи.	2
Змістовий модуль 2.		
Нотація Західного обряду		
Тема 1	Теорія походження західної невменної нотації.	4

Тема 2	Різновиди графічного зображення за локальними ознаками	2
Тема 3	Лінійна нотація у західних літургійних рукописах.	2
Тема 4	Нотовані рукописи Санкт-Галленського монастиря.	2
Тема 5	Джерельні матеріали григоріаніки у львівських фондах	2
Тема 6	Піснеспіви з <i>Antufonarium</i> XVI-XVII ст. (на матеріалі львівських фондів)	2
Тема 7	Сучасні дослідження в галузі історії літургійної музики	2
	Всього годин	30

Самостійна робота

6 семестр

1.	Касія Константинопольська. Гимнографічна спадщина.	4
2.	Йоан Дамаскин і його музично-творча діяльність.	4
3.	Книгодрукування. Перші друковані збірники візантійської музики.	4
4.	«Новий метод» - реформа візантійської музики 1814 року.	4
	Поточний контроль	2
5.	Функціонування скрипторіїв у Візантії та на Заході. Синаксар.	5
6.	Староримський, мозарабський, галліканський хорал. Реформа папа Григорія I	4
7	Підсумковий контроль (екзамен)	3
	Всього годин	30
	Всього годин лекційного курсу	120

6. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Оцінка роботи студента складається із сумарного результату оцінювання різних видів навчальної роботи протягом певного часу. До видів навчальної роботи відносяться форми активної та пасивної діяльності студента. Відповідно, розроблена ієрархічна система, в якій пасивні форми оцінюються на порядок нижче аніж активні. До пасивних форми включають відвідування лекцій та ведення конспекту, конспектування обов'язкової літератури, виконання самостійної роботи, відвідування фольклорних мистецьких і

наукових заходів тощо. Активні форми роботи вимагають виявлення студентом власних здібностей, вмінь, ініціативи, логічного та креативного мислення і т.д. Це виступи на семінарських заняттях, підготовка та захист наукових рефератів, виступи на конференціях і т.д.

При розробці шкали оцінювання видів навчальної діяльності враховано всі види аудиторної та поза аудиторної роботи, що відповідає загальним положенням вищих навчальних закладів, а також враховано специфіку роботи кафедри музичного фольклору. Таким чином до основних нормативних форм роботи додається виконання молоддю науково-пошукових досліджень, а саме: опрацювання спеціалізованої літератури, підготування рефератів та виступи з доповідями на студентських конференціях.

Шкала оцінювання видів навчальної діяльності

Вид навчальної роботи	стаціонар	
	Оціночні бали (за об'єм роботи)	Всього
5 семестр		<u>100</u>
поточний контроль		50
Відвідування лекцій		5
Конспектування обов'язкової літератури	1 x 10	10
Конспектування додаткової літератури	1 x 10	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	15 x 1	15
підсумковий контроль (залік)		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		35
б) неповні відповіді на три запитання		25
в) відповідь на два запитання		25
г) відповідь на одне запитання		10
Відповідь на додаткове запитання		5
6 семестр		<u>100</u>
поточний контроль		50
Відвідування лекцій		5

Конспектування обов'язкової літератури	1 x 15	7,5
Конспектування додаткової літератури	1 x 10	10
Написання тестів	5 x 2	10
Підготовка наукового реферату і його захист	10 x 1	10
підсумковий контроль (іспит)		50
Відповіді на запитання:		
а) Вичерпні відповіді на три запитання		40
б) неповні відповіді на три запитання		20
в) відповідь на два запитання		20
г) відповідь на одне запитання		15
Відповідь на додаткове запитання		5

Сумарна шкала оцінювання здобувача з навчальної дисципліни

СУМА БАЛІВ ЗА ВСІ ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Шкала оцінювання здобувача з семестрового екзамену та поточного контролю

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку (диференційованого) та екзамену
45-50	A	відмінно
41-44	B	добре
37-40	C	
32-36	D	задовільно
30-31	E	
18-29	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-17	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Пояснювально-ілюстративний.
2. Репродуктивний.
3. Метод проблемного викладення.
4. Частково-пошуковий, або евристичний.
5. Дослідницький

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

1. Попередній контроль спрямований на виявлення знань, умінь і навичок студентів з творів, які будуть вивчатися.
2. Поточний контроль здійснюється під час практичних занять з метою перевірки засвоєння попереднього матеріалу і виявлення проблем опанування тими чи іншими навичками.
3. Тематичний контроль здійснюється періодично, після вивчення нової теми чи нового розділу і має на меті систематизацію знань та умінь студентів.
4. Підсумковий контроль проводиться в кінці семестру.

9. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Ясіновський Ю. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції ранньомодерного часу. – Львів 2011.
2. Тафт Р. Візантійський обряд: Коротка історія. – Львів 2011.
3. Холопов Ю., 17. Кириллина Л., Поспелова Т., Ценова В. Музыкально-теоретические системы. – Москва: Композитор, 2006.
4. Історія української музики: В 6 т. – Київ, 1989. – Т. 1.
5. Антонович М. Візантійські елементи в антифонах Української Церкви // М. Антонович. *Musica sacra*. – Львів, 1997.
6. Антонович М. Церковний спів старокиївської доби / Мирослав Антонович // *Καλοφωνία*: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії. – Ч. 7. – Львів
7. Арранц М. Как молились Богу древние византийцы. Суточный круг богослужения по древним спискам византийского евхология / М. Арранц. – Ленинградская Духовная Академия 1979.
8. Бажанський П. Історія руского церковного пінія / Порфірій Бажанський. – Львів, 1890.
9. Бокшай І. Церковное просто пініе соженное на нотах / Іоан Бокшай / сост. І. Малинич. – Lisle : Illinois 1950.

10. Бражников М. Древнерусская теория музыки / Максим Бражников. – Ленинград : Музыка, 1972.
11. Владышевская Т. Искусство древней Руси / В. Владишевская. – Москва : Искусство, 1993.
12. Власовський І. Нарис історії Української Православної Церкви / І. Власовський. – Т. 4. Кн. 2. – Київ : Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 1998.
13. Вознесенский И. О церковном пении Православной Греко-Российской Церкви: Большой и малый знаменный распев. / Иван Вознесенский. – Рига, 1890.
14. Гарднер И. Богослужбное пение русской православной церкви / Иван Гарднер. – Том 1. – Нью-Йорк: Типография преп. Йова Почаевского, 1978.
15. Герасимова-Персидська Н. Монодія як символ сакрального / Ніна Герасимова-Персидська // Православна монодія, її богословська, літургична та естетична сутність: Науковий вісник НМАУ ім. М. Лисенка. – Київ: друкарня спеціалізованих журналів НАН України, 2001.
16. Гласопіснець. Напівник церковний по образу общайшему пінія Галицко-Руских церквей, во виді покращенні состави и знаменьми Ірмологійними заосмотри Ісидоръ Дольницькій – Львов Із типографії Савропигійскаго Інститута под управлінням Іоана Пухира 1894.
17. Головацький Р. Пояснення богослужінь. Вечірня, повечір'я, північня, утрєня, часи / Р. Головацький. – Львів 2007.
18. Гофман І. Старозавітня спадщина у християнській музичній культурі : Дис. ... канд. мист. : за спеціальністю 17.00.03 / Ірина Гофман. – Львів : 2013.
19. Гуляницкая Н. Поэтика музыкальной композиции. Теоретические аспекты русской духовной музыки XX века / Н. Гуляницкая. – Москва : Языки славянской культуры, 2002.
20. Дмитриевский А. А. Древнейшие патриаршие Типиконы – Святогробский Иерусалимский и Великой Константинопольской Церкви / А. Дмитриевский. – Киев, 1907.
21. Догматики вісьмох гласів з рукопису кінця XVI століття / Ред. Ю. Ясіновський, К. Ганнік // Антологія української церковної монодії. – Львів, 2002.
22. И. Дольницкий. – Львовъ 1899. – 592 с. 45. Драганчук В. Звичаєва традиція і рівні її відображення в музиці / В. Драганчук // Молоде музикознавство: Наукові збірки Львівської національної музичної академії імені М.В. Лисенка. – Вип. 18. – Львів : Сполом, 2008.

23. Іванишин В. Українська церква і процес національного відродження / В. Іванишин. – Дрогобич : Відродження, 1990. – 94 с. 54. Ісаєвич Я. Українське книговидання: Витоки. Розвиток. Проблеми / Я. Ісаєвич. – Львів : Інститут українознавства, 2002.
24. Ісіченко І., архиєп. Історія Христової Церкви в Україні / І. Ісіченко. – Харків : Акта, 2008.
25. Каплун Т. Образ Богородици в православной певческой и иконописной традиции (на примере песнопения «О тебе радуется») / Татьяна Каплун // Проблеми сучасності: мистецтво, культура, педагогіка : Луган. держ. ін-т культури і мистецтв : [зб. наук. праць / за заг. ред. В. Л. Філіппова]. – Вип. 23. – Луганськ : Вид-во ЛДІКМ, 2012.
26. Качмар М. І. Сучасний науково-аналітичний інструментарій у дослідженнях піснеспівів сакральної монодії / М. Качмар // Καλοφωνία : Збірник статей з історії церковної монодії та гимнографії. – Львів : Видавництво УКУ, 2014.
27. Рудейко В. Світло єси, Христе: Богослужіння добового кола: Антологія досліджень / Е. Квінлан, В. Рудейко. – Львів, 2012.
28. Киприан (Керн), архим. Литургика. Гимнография и эортология. – Москва : Крутицкое Патриаршее Подворье, 1997.
29. Клокун О. Церковна музика України у світлі провідних теологічних, філософських та наукових ідей / О. Клокун // Музична творчість в історичному просторі. Науковий вісник. – Вип. 13. – Київ,
30. Корній Л. Проблема стильового нашарування в українській музиці кінця XVI–XVII ст. // Часопис Національної муз. академії України ім. П.І. Чайковського. Науковий журнал. – 2009.
31. Кривко Р. Н. Синайско–славянские гимнографические параллели / Р. Кривко // Вестник ПСТГУ III: Филология. – Москва 2008. – Вып. 1.
32. Крип'якевич П. Артистична форма 118 псалма / Петро Крип'якевич // Καλοφωνία : Збірник статей з історії церковної монодії та гимнографії. – Львів : ЛБА, 2002.
33. Крип'якевич П. Про Богородичну гимнографію Грецької Церкви / Петро Крип'якевич // Καλοφωνία : Збірник статей з історії церковної монодії та гимнографії. – Ч. 5. – Львів, вид-во УКУ 2010.
34. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики / Б. Кудрик // Праці Греко-Католицької Богословської Академії у Львові. – Т. 19. – Львів, 1995.
35. Кунцлер М. Літургія Церкви / М. Кунцлер. – Львів : Свічадо, 2001.
- 36.

37. Х. Матеос // «Світло єси, Христе»: Богослужіння добового кола. Антологія досліджень / упор. Е. Квінлан, В. Рудейко. – Львів, 2012.
38. Маценко П. Конспект історії української церковної музики / П. Маценко. – Вінніпег: Видання Колегії Св. Андрія, 1973. – 103 с. 77. Маценко П. Листування з О. Кошицем в справі обробки догматів знаменного розспіву / П. Маценко // Ювілейний збірник УВАН. – Вінніпег, 1976.
39. Маценко П. Нариси до історії української церковної музики / П. Маценко. – Вінніпег: Видання М.Т.Б. – Роблін, 1968.
40. Маценко П. Склад та технічна будова мелодій київського розспіву в Почаєвському ірмолоєві 1775 р. / П. Маценко // Павло Маценко. Музиколог, композитор і громадський діяч. – Торонто, 1992.
41. Медведик Ю. Гимнографічні джерела української духовної пісні / Ю. Медведик // Καλοφωνία: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії. – Ч. 4. – Львів: Вид-тво ЛБА, 2002.
42. Мень А. Тайнство, слово и образ. Богослужение Восточной Церкви / А. Мень. – Bruxelles, 1980. – 288 с. 82. Металлов В. Очерк истории православного церковного пения в России / В. Металлов. – Москва : Печатная А. Снегиревой, 1915.
43. Полотнюк І. управитель кафедрального хора і учитель пінія церковнагов Станіславові. – Перемишль. Із типографії Н. Джулиньського под. управління І. Лазора 1902 р. 85. Настольная книга священнослужителя. – Москва : Издат. отдел Московского Патриархата 1992.
44. Никольский К. Пособие къ изучению Устава Богослужения Православной Церкви / К. Никольський. – Киев, 2005.
45. Овсійчук В. Проблеми духовності у мистецтві / В. Овсійчук // Українське сакральне мистецтво. – Львів : Свічадо, 1994.
46. Паломничество по Святым местам конца IV века / Изданное, переведенное и объясненное И. В. Помяловским // Православный палестинский сборник. – Вып. 20. – Санкт-Петербург, 1889.
47. Пархоменко Н. Догмати Олександра Кошиця – рефлексії митця і канонічна творчість / Н. Пархоменко // Українське музикознавство. Науково методичний збірник. – Вип. 29. – Київ, 2000.
48. Вознесенский И., прот. О церковном пении Православной Греко-Российской Церкви: Большой и малый знаменный распев. Рига, 1890. [ВознБолш]
49. Гарднер И. Богослужбное пение русской православной церкви. Том 1. Нью-Йорк: Типография преп. Йова Почаевского, 1978. 498 с.

50. Герасимова–Персидська Н. Монодія як символ сакрального // Православна монодія, її богословська, літургична та естетична сутність: Науковий вісник НМАУ ім. М. Лисенка. Київ: друкарня спеціалізованих журналів НАН України, 2001. С. 13–21.
51. Герцман Е. Византийское музыкознание. Ленинград, 1988. 256 с.
52. Горський В. Образ святості в давньоукраїнській культурі (на ґрунті аналізу «Києво–Печерського Патерика») // Українське барокко. Матеріали I конгресу МАУ. Київ, 1993. С. 65–71.
53. Ефименко А. Целостность в современных рецепциях старинной монодии // Питання організації художньої цілостності музичного твору: Збірка статей. Науковий вісник Національної музичної академії України ім. П.І. Чайковського. Вип. 51. Київ, 2005. С. 101–107.
54. Іванишин В. Українська церква і процес національного відродження. Дрогобич : Відродження, 1990.
55. Ісаєвич Я. Українське книговидання: Витоки. Розвиток. Проблеми. Львів: Інститут українознавства, 2002.
56. Козаренко О. Львівська філософсько–естетична школа й актуальні проблеми українського музикознавства // *Musica humana*: Збірник статей кафедри музичної україністики ЛДМА ім. М. Лисенка. Львів: 2003. С. 161–169.
57. Крип'якевич П. Про Богородичну гимнографію Грецької Церкви. Калюфонія. Ч. 5 Львів, вид–во УКУ 2010. С. 114–165. [КрипБог]
58. Кудрик Б. Огляд історії української церковної музики // Праці Греко–Католицької Богословської Академії у Львові. Т. 19. Львів, 1995. 128 с.
59. Маценко П. Конспект історії української церковної музики. Вінніпег: Видання Колегії Св. Андрея, 1973. 103 с.
60. Маценко П. Склад та технічна будова мелодій київського розспіву в Почаєвському ірмолоєві 1775 р. // Павло Маценко. Музиколог, композитор і громадський діяч. Торонто, 1992. С. 127–238.
61. Никольский К. Пособие къ изучению Устава Богослужения Православной Церкви. Киев 2005.
62. Пуятницька О. Композиційні особливості жанру Догматиків болгарського та українського церковних наспівів XVII ст. (порівняльне дослідження) // Студії мистецтвознавчі : Театр. Музика. Кіно. Київ : ІМФЕ ім. М. Т. Рильського. 2006. Ч. 4 (16). С. 16–23.
63. Сиротинська Н. Вибрані осмогласні жанри української монодії // Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата мистецтвознавства. Львів: 2004.

64. Сиротинська Н. О. Петро Крип'якевич як дослідник візантійської гимнографії // Записки НТШ. Праці Музикознавчої комісії. Т. 258. Львів 2009. С. 220–228.

65. Сиротинська Н. Перло Многоцінне: музично–поетичний світ богородичної гимнографії. Монографія. Львів 2014. 336 с.

66. Сиротинська Н. Репертуар жанрів Октоїха в українській церковній монодії (на матеріалі комп'ютерної бази даних) // Καλοφώνια: Науковий збірник з історії церковної монодії та гимнографії. Ч. 2. Львів 2004. С. 204 –213.

67. Скабалланович М. Толковый Типикон: Объяснительное изложение Типикона с историческимъ введениемъ. Киев, 1910. Вып. 1.

68. Степенні антифони вісьмох гласів з рукопису 1674 року // Антологія української церковної монодії / ред. : К. Ганнік, Ю. Ясіновський. Львів : Видавництво УКУ, Вип. 4. Львів, 2005. 36 с.

69. Тафт Р. Богослуження часослова на Сході та Заході. Львів 2013. 352 с. [ТафтБо]

70. Типик Української Католицької Церкви / уклад. о. Ісидором Дольницьким, перекл. з церковнослов'янської. Львів 2002. 581 с.

71. Успенский Н. Древнерусское певческое искусство. Москва : Советский композитор 1971. 624 с.

72. Цалай-Якименко А. Музыкально-теоретическая мысль на Украине в XVII столетии и труды Николая Дилецкого // Musica Antiqua. Acta Scientifica. Bydgoszcz, 1969. V. II. P. 347–367.

73. Цалай–Якименко О. Духовні співи давньої України: Антологія. Київ: Музична Україна, 2000. 215 с.

74. Цалай–Якименко О. Київська нотація як релятивна система (за рукописами XVI–XVII століть) // Українське музикознавство: Збірник статей. Київ, 1974. Вип. 9. С. 197–224.

75. Цалай–Якименко О. Київська школа музики XVII ст. Київ–Львів–Полтава: Друк НТШ, 2002. 282 с.

76. Цалай–Якименко О. Музичні образи Богородиці в українському Ірмологіоні XVI–XVIII ст. // Богородиця і українська культура: Тези доповідей і повідомлень Міжнародної наукової конференції 14–15 грудня 1995 р. Львів, 1995. С. 70–72.

77. Цалай–Якименко О. Перекладна півча література XVI–XVII століть в Україні та її музично–віршова форма // Праці Музикознавчої комісії НТШ. Т. 226. Львів: Записки НТШ, 1993. С. 11–40.

78. Шевчук О. До проблеми дослідження давньоруських богослужбно–літургічних жанрів // Musicae ars et scientia. Науковий вісник НМАУ ім. П.

Чайковського на честь 70-річчя Н.О. Герасимової–Персидської. Вип. 6. Київ, 1999. С. 54 – 55.

79. Шевчук О. Псалми в українському православному монодичному співі XVII–XVIII ст. // Музика і біблія: Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського. Київ: Друкар, 1999. С. 90–108.

80. Ясіновський Ю. Богородичний культ в українській церковній монодії // Вісник Львівського університету. Серія мистецтвознавство. Вип. 3. Львів 2003. С. 76–83.

81. Ясіновський Ю. Візантійська гимнографія і церковна монодія в українській рецепції ранньомодерного часу. Львів 2011. 468 с.

82. Ясіновський Ю. Із спостережень над текстами української церковної монодії. // *Musica humana: Збірник статей кафедри музичної україністики*. Львів: Інститут українознавства, 2003. С. 235–244.

83. Ясіновський Ю. Львівський ірмолой кінця XVI — початку XVII століття — найдавніша нотолінійна пам'ятка церковної монодії // *Καλοφωνία*. Ч. 1. Львів: Вид-тво Львівської Богословської Академії, 2002. С. 256–272.

Іноземні джерела:

84. Achelis H. Hippolytus im Kirchenrecht. Das Verwandtschaftsverhältnis der Canones Hippolyt der Ägyptischen Kirchenordnung' der Constitutiones per Hippolytum u. des VIII. Buches der Apostolischen Konstitutionen geprüft (Ztfchr. f. Kirchengesch. XV, 1, 1894, S. 1–43).

85. Banker–Touliatos D. Medieval Women Composers in Byzantium and the West // *Musica Antiqua*. Vol. VI. Bydgoszcz, 1982. P. 687–713.

86. Bradshaw P. The Search for the Origins of Christian Worship: Sources and Methods for the Study of Early Liturgy. Oxford 1992. 217 p.

87. Byzantine Monastic Foundation Documents: A Complete Translation of the Surviving Founders' Typika and Testaments / ed. J. Thomas and A. C. Hero, G. Constable. Dumbarton Oaks Research Library and Collection Washington, D.C. 2000. 439 p.

88. Égérie. Journal de Voyage, traduit et édité par M. C. Diaz y Diaz // *Sources Chrétiennes* 296. Paris 1982. 400 p.

89. Gamurrini G. F. I Misteri e gl' Inni di S. Ilario vescovo di Poitiers ed una Peregrinazione ai luoghi santi nel quarto secolo, scoperti in un antichissimo codice // *Studi e documenti di storia e di diritto* 5 (1884). [Roma], Tipografia della pace di F. Cuggiani, 1884. S. 81–107

90. Guillaumont A. Histoire des moines aux Kellia (Historia monachorum in Aegypto XX, 7) // *Orientalia Lovaniensia Periodica* 8 (1977). P. 187–203.

91. Hoffman A. The Canonization of the Synagogue Service. Notre Dame: University of Notre Dame Press 1979. 245 p.

92. Janeras S. La partie vesperale de la Liturgie byzantine des Presanctifiés // *OCP* 30 (1964). S. 193–222.

93. Lingas A. Festal Cathedral Vespers in Late Byzantium // OCP. 1997. Vol. 63. P. 421–448.
94. Matéos J. S. J., *Le typicon de la Grande Église, t. II. Le cycle des fêtes mobiles* (Orientalia Christiana Analecta, 166). Rome 1963, 334 P.
95. Mateos J. The Origins of the Divine Office // *Worship* 41 (1967). P. 477–485.
96. Morin G. Nouvelles recherches sur l'auteur du "Te Deum" // *Revue bénédictine*, XI (1894). P. 49–77.
97. *Narrazione degli abati Giovanni e Sofronio» attraverso le «Ἑρμηνεῖαι» di Nicone, вид. A. Longo // Rivista di studi bizantini e neoellenici* 12-13, 1965/1966. P. 223–267.
98. Plank P. *Φως ἰλαρόν. Christushymnus und Lichtdanksagung der frühen Christenheit* (Hereditas. Studien zur Alten Kirchengeschichte 20). Borengässer, Bonn 2001, 180 p.
99. Pudichery S. *Ramsha: An Analysis and Interpretation of the Chaldean Vespers*. Bangalore : Dharmaram College 1972. 206 p.
100. Strunk O. The Byzantine Office at Hagia Sophia // *Dumbarton Oaks Papers* 9–10 (1955–1956), P. 175–202.
101. Taft R. 'Thanksgiving for the Light' Toward a Theology of Vespers // *Diakonia* 13 (1978). P. 27–50.
102. *The Apostolic Constitutions* /ed. W. Whiston, C. Krabbe. New York, 1848.
103. *Testamentum Domini nostri Jesu Christi* / ed. Ignatius Ephraem II Rahmani, patriarcha Antiochenus Syrorum. Moguntiae : sumptibus Francisci Kirchheim, 1899. 299 p.
104. Wellesz E. *Historia muzyki i hymnografii bizantyjskiej*. Kraków: Homini, 2006. 518 s.
105. Winkler G. Über die Kathedralvesper in den verschiedenen Riten Ostens und Westens // *Archiv für Liturgiewissenschaft* 16 (1974) 53–102; (Г. Вінклер. Історичне підґрунтя Вечірні Передшеосвячених Дарів) // «Світло єси, Христе». S. 151–180.
106. Woolfenden G. W. *Daily Liturgical Prayer: Origins and Theology*. Aldershot, Ashgate, 2004. 326 p.
107. Wulf F. Priestertum und Rätstand // *Geist und Leben* 33 (1960), S. 250.]
108. Φουντούλης Ἰ. Μ. *Μοναχικός Ἑσπερινός [= Κείμενα Λειτουργικῆς, 6]*. Θεσσαλονίκη 1977.